

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

(назва вышэйшай навучальнай установы)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Праарктар па вучэбнай рабоце

А.В. Данільчанка
(прозвішча)

Рэгістрацыйны № УД- 647/р.

Славянская міфалогія

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці:**

1-21 05 01

1-21 05 02

(код спецыяльнасці)

беларуская філалогія

руская філалогія

(назва спецыяльнасці)

Факультэт філалагічны

(назва факультэта)

Кафедра беларускай літаратуры і культуры

(назва кафедры)

Курс (курсы) I

Семестр (семестры) I

Лекцыі 20

(колькасць гадзін)

Экзамен _____

(семестр)

Практычныя (семінарскія)

заняткі 10

(колькасць гадзін)

Залік I

(семестр)

УСР 4

(колькасць гадзін)

Курсавы праект (праца) _____

Усяго аўдыторных
гадзін па дысцыпліне 34

Усяго гадзін
па дысцыпліне 52

Форма атрымання вышэйшай
адукацыі стацыянар

Склала: Шамякіна Т.І., д.ф.н., прафесар

2013 г.

улічэнне 134

Вучэбная праграма складзена на аснове праграмы: “Славянская міфалогія”, дата зацвярджэння 21.06.2011 г., рэгістрацыйны № ТД-Е.356/тып.

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры _____
_____ беларускай літаратуры і культуры _____
(назва кафедры)

Прадакол № 9 ад 28 мая 2013 г.
(дата, нумар прадакала)

Загадчык кафедры
Ша Т.І.Шамякіна
(подпіс)

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння Навукова-метадычнай камісіяй
філалагічнага факультэта _____ Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта _____
(назва вышэйшай навучальнай установы)

30 мая 2013 г., прадакол № 6
(дата, нумар прадакала)

Старшыня
Х М.М. Хмяльніцкі
(подпіс)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У навучальных установах Беларусі сёння няма праграм па славянскай міфалогіі, якія б адпавядалі задачам сучаснай навукі. Прапануемая дысцыпліна з'яўляецца прэпедыўтычнай па сваёй сутнасці і арыентавана на цэласную наватарскую метадалогію, што мае на мэце кардынальныя зрухі ва ўсёй сістэме філалагічнага навучання. У наш час міфалогія разглядаецца не проста як збор паданняў і легендаў, але як анталогія, як аснова чалавечай культуры, як паэтычная філасофія, як непасрэдны выток фальклору і прыгожага пісьменства, як найважнейшая база шмат якіх псіхічных працэсаў і з'яў не толькі старажытнасці, але і сучаснага жыцця. З пункту гледжання міфалогіі вывучаецца мова, семіётыка, тэорыя інфармацыі, псіхалогія. Праз міфалагічныя ўстаноўкі лепш бачацца сучасны сацыяльны, ідэалагічны, эстэтычны стан грамадства. Без міфалогіі ўжо немагчыма авалодаць тэорыяй літаратуры (паходжанне тропаў), зразумець сучасныя напрамкі ў літаратуры (напрыклад, постмадэрнізм). З гэтага пункту гледжання вывучэнне міфалогіі аказваецца надзвычай важным і перспектыўным у плане азнаямлення студэнтаў з асновамі філалагічнай навукі ў цэлым у яе сувязі з псіхалогіяй і культуралогіяй, а таксама вывучэння літаратуры ў шырокім культуралагічным кантэксце. Менавіта з такіх пазіцый складзена праграма. Праз міфалогію мова і мастацкая літаратура паўстаюць ў новым, нечаканым, ракурсе, а кантэкст увогуле немагчыма разглядаць, мінуючы тэорыю архетыпаў і асноўныя універсальныя міфалагемы.

Мэта курса: Пазнаёміць студэнтаў з міфалогіяй як формай свядомасці, якая з'яўляецца асновай культуры ў цэлым, яе формаў: мовы, фальклору, літаратуры, рэлігіі, мастацтва. Канцэптуальна і шматаспектна даследаваць праяўленне міфалагічнага мыслення як структураўтваральнай і тропайтваральнай парадэгмы фальклорных і літаратурных твораў.

У выніку вывучэння курса славянскай міфалогіі студэнты павінны ведаць:

- значэнне міфалогіі як сукупнай паэтычнай спадчыны продкаў, увасобленай ў мове і ў сюжэтах літаратурных твораў;
- асаблівасці міфалагічнага мыслення, з якога прадудцыруюцца універсальныя культурныя сімвалы – архетыпы;
- развіццё міфалогіі побач з развіццём мовы;
- сэнс міфалогіі як асновы грамадскай этыкі і народнай маралі, адлюстраваных таксама і ў канкрэтных творах мастацкай літаратуры;
- адрозненне навукі, якая гаворыць аб прычынах тых ці іншых з'яў, і міфалогіі (рэлігіі), якая паказвае мэту чалавечага жыцця і дае адчуць здольнасць чалавека да звышпачуццёвага ўспрыняцця.
- у сувязі з вывучэннем міфалогіі і этнічных сімвалаў, праяўленых у нацыянальнай літаратуры, ведаць некаторыя праблемы псіхалогіі творчасці;
- міфалагічныя сістэмы: ведыйскую, грэчаскую антычную, рымскую антычную, кельцкую, германа-скандынаўскую, славянскую;

умець:

- праводзіць этымалогію слоў нацыянальнай мовы, што дае магчымасць больш глыбока і тонка разумець тропіку літаратурных твораў;
- звязваць міфалагізм і тыповасць у мастацкай творчасці;
- бачыць міфалагічныя мадэлі чалавечых паводзін, выяўленыя ў фальклорных і літаратурных казках; праз казачную творчасць авалодаць прынцыпамі дзеяння чалавечай фантазіі;
- праводзіць аналіз генезісу літаратурных твораў у сувязі з міфалогіяй.

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

УСТУП

Разуменне міфалогіі як формы светапогляду, светаадчування старажытных славян. Міфалогія – паэтычная філасофія, філасофія ў вобразах.

Міфалогія і мова як першыя сістэмы чалавечай свядомасці. Міфалогія і рэлігія. Міфалогія і фальклор. Міфалогія і літаратура. Міф у сістэме культуры. Парадыгматычная функцыя міфа. Міфалогія і навука. Праяўленні міфалагічнага светапогляду ў наш час. Метамоўнае разуменне паняцця “міфалогія”. Гісторыя міфалогіі як навукі. Вытокі звестак пра міфалогію: пісьмовыя помнікі, звесткі замежных аўтараў, фальклор, этнаграфія, дадзеныя археалогіі, тапаніміка і інш.

РАЗДЗЕЛ I

ВЫТОКІ МІФАЛОГІІ. ЯЕ РАННІЯ ФОРМЫ

Архаічны (даміфалагічны) светапогляд. **Татэмізм** як адна з найбольш старажытных формаў народных вераванняў (эпохі палеаліту). Навуковыя тэорыі татэмізму.

Выспяванне культу продкаў на аснове татэмізму. Значэнне татэмізму ў сацыяльнай арганізацыі першабытнага грамадства.

Рэшткі татэмізму ў сучаснай культуры.

Анімізм як тып светапогляду дагістарычнай эпохі. Паняццыйны ланцуг: адухаўленне прыроды – вера ў духоўныя сутнасці (духаў) – разуменне чалавечай душы. Суіснаванне анімізму і адной з сусветных рэлігій ў некаторых сучасных краінах Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі. Шаманства як традыцыйная рэлігія многіх народаў свету. Шаманскі космас. Верагоднасць шаманскай практыкі ў продкаў усходніх славян, балтаў і ўгра-фінаў.

Анімістычны светапогляд як аснова метафарызацыі мовы, паэтычнага паралелізму ў фальклору, у цэлым тропікі – як фальклору, так і літаратуры.

Духі прыроды ў славян (ніжэйшая міфалогія). **Магія і рытуал**. Магія як “супернавука” старажытнасці. Магія як сістэма псіхатэхнікі і рытуалаў. Віды магіі.

Магічныя функцыі мовы (вербальная магія). Замовы як адзін з найбольш ранніх міфалагічна-фальклорных жанраў і як канцэнтраванае ўвасабленне веры ў магію слоў. Цікавасць да замоў з боку беларускай авангарднай паэзіі. Час і прастора ў замове. Камунікацыйная стратэгія замовы. Іншыя формы вербальнай магіі: малітвы, мантры, формулы гіпнозу і аўтатрэнінгу. Сугестыўная функцыя мовы як уваход у падсвядомасць. Выкарыстанне вербальнай магіі ў сучасных СМІ і піяртэхналогіях (нейра-лінгвістычнае праграмаванне). Небяспека псі-зброі.

Функцыі рытуалу. Тыпы рытуалаў. Рытуальныя сімвалы. Старажытныя містэрыі. Рытуалы “пераходу” ў традыцыйнай культуры ўсходніх славян.

РАЗДЕЛ II КАСМАГОНИЯ І КАСМАЛОГИЯ

Міфалагічная мадэль свету

Касмічная Яечка як адзін з найбольш архаічных касмалагічных архетыпаў, характэрных для ўсіх народаў свету. Свяшчэнныя птушкі ў фальклоры, літаратуры, выяўленчым мастацтве. Сімволіка пяра.

Касмічнае Кола як мадэль Сусвету. Сімволіка “**цэнтра**”. Паўтор касмагоніі на Зямлі. Гара як цэнтр Свету, вобраз Свету. Сусветная Гара як адзін з глабальных архетыпаў.

Касмічнае Дрэва (Прадрэва) як мадэль Свету, вась Свету. Міфалагема Прадрэва ў касмаганічна-філасофскім сэнсе. Час і прастора ў сувязі з Дрэвам. Іканаграфія Сусветнага Дрэва. Вобраз Прадрэва – аснова для ўпарадкавання мыслення.

Раслінны эпас славянаў. Міфалагічныя расліны (папараць-кветка, разрыў-трава, мандрагора і інш.). Кветкі ў легендах і паданнях. Шэдэўры ландшафтнай архітэктуры ў свеце (паркі Англіі, Італіі, Францыі і інш.) і выкарыстанне ў ёй міфалагічных уяўленняў. Ландшафтны дызайн на Беларусі.

Міфы пра стварэнне свету

Міфы пра ўтварэнне Космасу і Зямлі ў розных міфалагічных сістэмах. Касмічны Шлюб – шлюб Зямлі і Неба. Увасабленне касмічнай энергіі ў пэўных міфалагічных вобразах (Змей). Касмічная Ахвяра.

Паняцце Хаосу. Галоўныя натурфіласофскія стыхіі: агонь, вада, зямля, паветра. Асноўныя натурфіласофскія стыхіі або элементы сусвету ў Бібліі. Натурфіласофскія стыхіі ў творах класікаў беларускай літаратуры, рускай літаратуры, славянскіх літаратур.

Міфы пра стварэнне Свету як ланцуг нараджэння багоў, якія мадэліруюць асноўныя прыродныя з’явы і аб’екты. Розныя пакаленні багоў у антычнай міфалогіі.

Творчы акт Бога-Стваральніка (Дэміурга); Стварэнне Свету пры дапамозе Думкі-Слова (Логаса). Стварэнне Свету паводле Бібліі: сімвалічны і эзатэрычны сэнс.

Зорнае неба ва ўяўленнях старажытных людзей. Астральныя міфы ў культуры беларусаў. Сувязь курганна-мегалітычнай культуры з касмагоніяй.

Сонца і яго “сям’я”. Зямля ў Сонечнай сістэме

Культ Сонца ў сувязі з культу смерці ў Старажытным Егіпце і яго ўплыў на еўрапейскую культуру. Сонечны пантэон індаеўрапейцаў. Сонечныя багі Антычнасці. Абагаўленне Сонца ў славянаў. Багі **Святла**. Святло – цемра: міф пра змеяборства – перамога над смерцю, ліхам, цемрай. Месяцавыя міфы. Сучасныя міфы пра **Поўню (Месяц)** і дасягненні навукова-тэхнічнага прагрэсу. Поўня (Месяц) у народных павер’ях, прымхах,

прыкметах, загадках. Вобразы жывёл (птушак), што ўвасаблялі Сонца і Поўню. Вобразы Сонца і Месяца ў літаратуры.

РАЗДЗЕЛ III **КОСМАС – ГІСТОРЫЯ – НАРОД**

Космас і гісторыя

Старажытныя **календары** народаў свету. Гадавы цыкл у індаеўрапейскіх народаў. Народны славянскі каляндар прыроды. Земляробчы каляндар усходніх славян. Міфалогія месяца, тыдня, дня, ночы.

Час і прастора ў міфалогіі. Міфалагічны час у яго суаднесенасці з часам гістарычным. **Вобраз-хранатоп** у літаратуры. Топас дарогі ў беларускай літаратуры.

Каляндарныя міфы.

Гісторыя. Народ

Агульныя вытокі міфалогіі еўрапейскіх народаў. Культ Прыроды ў старажытных індаеўрапейцаў. Вярхоўныя божышчы славян. Вялікая багіня Лада. Антаганізм Пярун – Вялес. Загадкавы Стрыбог.

Міфалагічныя сістэмы розных індаеўрапейскіх народаў. Антычная міфалогія (грэчаская і рымская). Ведыйская міфалогія. Міфалогія кельтаў. Германа-скандынаўская міфалогія. Міфы балтаў. Міфалогія паўднёвых і заходніх славян.

Міфічныя пакаленні

Міф пра стварэнне Чалавека. Першалюдзі **Адам і Ева**. Міф пра першародны грэх і яго розныя філасофскія тлумачэнні. Міфы пра стварэнне расаў і народаў.

Казачныя героі і іх паходжанне ад бостваў і духаў міфалогіі. Міфалагічныя персанажы чароўных казак (**Баба-Яга, Кашчэй, Цмок**) і розныя гіпотэзы іх генезісу. Міфалагізаваны герой у легендах і паданнях. Міфалагізаваны герой у сучаснай літаратуры. Міфалагізацыя рэальных людзей – палітыкаў, зорак кіно і шоў-бізнесу.

РАЗДЗЕЛ IV **ЧАЛАВЕК І КОЛА ЯГО ЖЫЦЦЯ. ЧАЛАВЕК І ЯГО ДОМ**

Чалавечы лёс і душа

Уяўленні народаў свету пра лёс чалавека. Боствы, што ўвасаблялі чалавечы лёс у розных міфалагічных сістэмах. Доля і Нядоля. Паняцце кармы. Несмяротнасць чалавечай душы і тэорыі рэінкарнацыі. Філасофскае разуменне душы. Бог – душа – мараль у сусветных рэлігіях. Хрысціянскае разуменне асобы: адзінства душы-цела.

Сям'я – род – народ

Міфалагічныя погляды на жыццё. Культ продкаў і звязаныя з ім уяўленні пра іншасвет. Культ бога Рода.

Кола чалавечага жыцця

Жыццёвы шлях чалавека. Розныя ўзросты чалавека. Перытальны перыяд у жыцці чалавека. Касмаганічны сэнс кахання ў міфах. Сакральнасць шлюбу. Міфалагічныя формы шлюбу. Вясельная абраднасць у сувязі з каляндарнай, земляробчай.

Міфалагізацыя хваробаў. Заканчэнне жыццёвага шляху. Рытуалы пахавання і памінання ў сувязі з міфалагічнымі ўяўленнямі пра жыццё-смерць, пра іншасвет.

Міфалогія Дома і гаспадарчай дзейнасці

Вытокі гасціннасці. Этнічныя сімвалы гасціннасці (кшталту “хлеб-соль”) і іх генезіс.

“Будаўнічая ахвяра”. Сакральнасць месца і часу будаўніцтва. Міфы, звязаныя з будаўніцтвам пэўных аб'ектаў (гарадоў, храмаў). Храм як Дом Бога. Міфы і абраднасць, звязаныя з новым жыллом.

Духі жылла і сядзібы: **Дамавік, Гуменнік, Хлеўнік, Лазнік, Кікімара**. Палтэргейст і яго навуковыя тлумачэнні.

Земляробчая магія. Абрады, звязаныя з полем і зборам ураджаю. Боствы ўрадлівасці. Культ **Маці-Зямлі і Багародзіцы** ў беларусаў.

ЗАКЛЮЧЭННЕ

Праблема “Вялесавай кнігі”. Язычніцкі пантэон князя Уладзіміра. Лёс міфалогіі пасля хрысціянізацыі. Народнае праваслаўе. Беларус-двайвернік. Міф і Нацыянальная Ідэя.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№п/п	Назвы раздзелаў, тэм	Колькасць аўдыторных гадзін				
		Аўдыторныя				Самаст. праца
		Лекцыі	Практыч., семінары.	Лаб. занят.	КСР	
1	Міфалогія як навука	2				
2	Гісторыя міфалогіі як навукі	2				
3	Псіхалагічна-сацыяльныя вытокі міфалогіі, яе раннія формы	6			2	2
4	Міфалагічная мадэль свету	2				2
5	Міфы пра стварэнне Свету	2				2
6	Міфалогія і літаратура		2			2
7	Пантэон славянскіх багоў. Духі локусаў		2			
8	Салярны культ славянскай міфалогіі		2			2
9	Лунарныя міфы. Астральныя міфы.		2			2
10	Каляндарныя міфы	2				2
11	Міфічныя пакаленні. Міфы пра стварэнне чалавека, рас, народаў	2				2
12	Структура свету ў славян. Прапантэон і пантэон	2				
13	Міфалагема ДОМА ў славянскай культуры		2		2	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТКА

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў, пералік пытанняў для вывучэння	Колькасць аўдыторных гадзін				Магэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя, дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		лекцый	практычныя (семінарскія) заняткі	лабараторныя заняткі	кіруемая самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Міфалогія як навукa	2			1			
	1. Значэнне міфалогіі. 2. Міфалогія і філалогія. 3. Тыпы мастацкага міфалагізму. 4. Міф у сістэме культуры.					Табліцы, курс лекцый	[3], [4], [7], [20], [32]	Вуснае апытванне, тэсты
2.	Гісторыя міфалогіі як навукі	2			1			
	1. Узнікненне міфалогіі як навукі. 2. Тэорыі Платона і Арыстоцеля. 3. Этапы развіцця міфалагічнай навукі. 4. Сучасныя міфалагічныя школы.					Табліцы, курс лекцый	[1], [2], [8], [9], [12], [15]	Вуснае апытванне
3.	Псіхалагічна-сацыяльныя вытокі міфалогіі, яе раннія формы.	6		2	3			
	1. Татэмізм, яго значэнне ў сацыяльна-					Электронная	[2], [5],	КСР

	культурнай арганізацыі першабытнага грамадства. 2. Анімізм, яго значэнне ў метафарызацыі мовы. 3. Магія і рытуал. 4. Вербальная магія (НЛП). Міфалагемы ў рэкламе, у піяр-тэхналогіях.					версія курса лекцый, мастацкія альбомы.	[10], [16], [20], [22], [30], [31], [33], [36], [40]	(пісьмовае апытванне)
4.	Міфалагічная мадэль свету	2			2			
	1. Паняцце мадэлі. 2. Гара як мадэль свету. 3. Касмічнае Дрэва. 4. Лічбавая і каляровая мадэль. 5. Крыж як варыянт Прадрэва. 6. Міф і сімвал. 7. Структура свету ў славян.					Курс лекцый, мастацкія альбомы, кінамаатэрыялы	[2], [13], [15], [17], [47], [55]	Хатняе заданне (тэсты, міні-эсэ)
5.	Міфы пра стварэнне Свету	2			1			
	1. Асноўныя версіі стварэння Свету.					Мастацкія альбомы	[6], [8], [11], [17], [20], [29], [43], [44], [50]	Вуснае апытванне
6.	Міфалогія і літаратура		2					

	1. Архетыпы. Міфалагемы. 2. Тыпы міфалагізму ў мастацкай творчасці.							
7.	Пантэон славянскіх багоў. Духі локусаў		2					
	1. Вярхоўныя багі індаеўрапейцаў і славян. 2. Генеалагічныя героі міфалогіі і эпасу. 3. Духі локусаў. 4. Мадэль свету ў беларусаў.							
8.	Салярны культ славянскай міфалогіі		2		1			
	1. Салярныя міфы індаеўрапейцаў. 2. Сонечны культ у старажытных славян і яго адлюстраванне ў фальклору і мастацкай літаратуры.					Мастацкія альбомы, кінаматэрыялы	[2], [4], [12], [16], [17], [20], [22], [47]	Вуснае апытванне
9.	Лунарныя міфы. Астральныя міфы.		2		1			
	1. Антычныя і славянскія багіні Поўні. 2. Славянскія міфы пра Сонца і месяц як пару. 3. Міфы славян пра зоркі, сузор'і і планеты. 4. Сучасныя міфы.					Камп'ютэрная прэзентацыя	[2], [6], [16], [17], [20], [30], [31], [40]	Вуснае апытванне
10.	Каляндарныя міфы.	2			2			
	1. Міф і містэрыя.					Мастацкія	[2], [12], [17],	Вуснае

	2. Паміраючыя і ўваскрасаючыя багі прыроды.					альбомы	[20], [45], [46], [54], [58]	апытванне
11.	Міфічныя пакаленні. Міфы пра стварэнне чалавека, рас, народаў.	2			2			
	1. Міфы язычніцкія і біблейскія. 2. Героі-цывілізатары. Трыксцер. 3. Гераічныя міфы і абрады пераходу.					Камп'ютэрная прэзентацыя	[2], [8], [9], [12], [15], [16], [17], [20]	Кантрольнае апытванне
12.	Структура свету ў славян. Прапантэон і пантэон.	2			3			
	1. Вярхоўныя багі індаеўрапейцаў і славян. 2. Генеалагічныя героі міфалогіі і эпасу. 3. Духі локусаў. 4. Мадэль свету ў беларусаў.					Схемы, мастацкія альбомы, курс лекцый	[2], [4], [16], [17], [20], [22], [31], [37], [56], [57]	Вуснае апытванне
13.	Міфалагема ДОМА ў славянскай культуры.		2		2			
	1. Міфалогія і магія дома. 2. Формы арганізацыі прасторы ў розных народаў.					Мастацкія альбомы, курс лекцый.	[2], [5], [20], [26], [27],	Вуснае апытванне

	3. Геамантыка. Фэн-шуй. 4. Дамавыя духі.						[40], [50], [53], [55]	
--	---	--	--	--	--	--	---------------------------------	--

ІНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

Літаратура:

(Абавязковая)

1. **Аристотель.** Поэтика. Риторика. СПб., 2000.
2. **Афанасьев А.** Поэтические воззрения славян на природу. В 3 т. М., 1995.
3. **Барт Р.** Мифологии. М., 1996.
4. **Белякова Г.С.** Славянская мифология. М., 1995.
5. **Власова М.** Русские суеверия. Энциклопедический словарь. СПб., 1998.
6. **Голан А.** Миф и символ. М., 1993.
7. **Голосовкер Я.Э.** Логика мифа. М., 1987.
8. **Грейвс Р.** Мифы Древней Греции. М., 1992
9. **Каваленка В.А.** Міфа-паэтычныя матывы ў беларускай літаратуры. Мн., 1981.
10. **Кононенко А.А.** Персонажи славянской мифологии. Киев, 1993.
11. **Косарев А.** Философия мифа. М., 2000.
12. **Лосев А.Ф.** Очерки античного символизма и мифологии. М., 1993.
13. **Лосев А.Ф.** Диалектика мифа. М., 2001
14. **Мелетинский Е.В.** Поэтика мифа. М., 1995.
15. **Мифы народов мира.** Энциклопедия. В 2 т. М., 1982.
16. **Рыбаков Б.А.** Язычество древних славян. М., 1981.
17. **Шамякіна Т.І.** Міфалогія Беларусі. Мн., 2000.
18. **Шамякіна Т.І.** Беларуская класічная літаратура і міфалогія. Мн., 2001.
19. **Шамякіна Т.І.** Беларуская класічная літаратурная традыцыя і міфалогія. Мн., 2001.
20. **Шамякіна Т.І.** Славянская міфалогія. Курс лекцый. Мн.: РІВШ, 2005.

Дадатковая

21. **Андреев Д.** Роза Мира. М., 1991.
22. **Асов А.** Мифы и легенды древних славян. М., 1998.
23. **Баландин А.И.** Мифологическая школа в русской фольклористике. М., 1988.
24. **Бассин Ф.В.** Проблема бессознательного. М., 1968.
25. **Бахтин М.М.** Литературно-критические статьи. М., 1986.
26. **Башляр Г.** Психоанализ огня. М., 1993.
27. **Беларускі фальклор: Хрэстаматыя.** Мн., 1988
28. **Бельскі А.** Свет ад травы да зор. Беларуская паэзія: Сістэма вобразаў прыроды, паэтыка пейзажу. Мн., 1998.
29. **Библия.** М., 1988.
30. **Богданович А.** Пережитки древнего мирозерцания у белорусов. Мн., 1996.
31. **Булашев Г.** Український народ у сваіх легендах... Кіів, 1993.
32. **Вейман Р.** История литературы и мифология. М., 1975.

- 33. Велецкая Н.Н.** Языческая символика славянских архаических ритуалов. М., 1978.
- 34. Гаспаров Б.** Поэтика «Слова о полку Игореве». М., 2000.
- 35. Гачев Г.** Национальные образы мира. М., 1988.
- 36. Даль В.** О поверьях, суевериях и предрассудках русского народа. СПб, 1994.
- 37. Дюмезиль Ж.** Верховные боги индоевропейцев. М., 1986.
- 38. Еремина В.И.** Ритуал и фольклор. Л., 1991.
- 39. Керлот Х.Э.** Словарь символов. М., 1994.
- 40. Ковель У.** Народныя ўяўленні, павер'і і прыкметы: даведнік па ўсходнеславянскай міфалогіі. Гомель, 1995.
- 41. Краткая энциклопедия славянской мифологии.** / **Н.С. Шапарова.** М., 2001.
- 42. Крук Янка.** Сімволіка беларускай народнай культуры. Мн., 2003.
- 43. Купер Д.** Энциклопедия символов. М., 1995.
- 44. Левкиевская Е.** Мифы русского народа. М., 2000.
- 45. Ліцьвінка В.** Святы і абрады беларусаў. Мн., 1998.
- 46. Лозка А.** Беларускі народны каляндар. Мн., 1993.
- 47. Матерь-Лада.** Божественное родословие славян. Языческий пантеон. М., 2003.
- 48. Маслова В.А.** Преданья старины глубокой в зеркале языка. Мн., 1997.
- 49. Мифы Бацькаўшчыны** // Укл. Ул. Васілевіч. Мн., 1994.
- 50. Мифы и магия индоевропейцев.** Вып. 1-9. М., 1994-2000.
- 51. Ненадавец А.Н.** За смугою міфа. Мн., 1999.
- 52. Пропп В.Я.** Исторические корни волшебной сказки. Л., 1986.
- 53. Пропп В.Я.** Поэтика фольклора. М., 1998.
- 54. Сержпутоўскі А.К.** Прымхі і забабоны беларусаў-палешукоў. Мн., 1987
- 55. Славянская мифология.** Энциклопедический словарь. М., 1995.
- 56. Славянские древности.** Этнолингвистический словарь. В 5 т. Т.1-2. М., 1995-1999.
- 57. Соболев А.Н.** Мифология славян. Загробный мир по древнерусским представлениям. СПб., 1999.
- 58. Соколова В.К.** Весенне-летние обряды русских, украинцев и белорусов. М., 1979.
- 59. Шилов Ю.** Пути ариев. Киев, 1996.
- 60. Юнг К.Г.** Душа и миф. Шесть архетипов. Киев, 1996.

Формы організації самостійнай работы студэнтаў

- Вывучэнне структурных кампанентаў (раздзелаў і тэм) падручнікаў, вучэбных дапаможнікаў, іншых частак ВМК;
- вывучэнне і канспектаванне хрэстаматый і зборнікаў;
- работа са слоўнікамі і энцыклапедычна-даведачнай літаратурай;
- пошукавая праца ў даведачна-бібліяграфічным адзеле бібліятэкі, архіве, музеі;
- напісанне аналітычна-ацэначных тэкстаў (каментарыяў, водгукаў, рэцэнзій) па прачытаных крыніцах;
- выкананне кантрольных работ;
- распрацоўка іншых відаў наглядных матэрыялаў па вывучаемых тэмах, стварэнне мультымедычных прэзентацый;
- напісанне тэматычных дакладаў ці эсэ, дыскусійных разважанняў па праблемных тэмах;
- выкананне разнастайных даследчых і творчых заданняў;
- падрыхтоўка да дзелавых гульняў, конкурсаў, канферэнцый і г.д.
- напісанне раздзелаў курсавых і дыпломных работ.

**ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ**

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Антычная літаратура	Замежнай літаратуры		
Славянскі фальклор	Тэорыі літаратуры		
Тэорыя літаратуры	Тэорыі літаратуры		
Гісторыя і тэорыя сусветнай культуры	Беларускай літаратуры і культуры		
Гісторыя беларускай літаратуры	Гісторыі беларускай літаратуры, беларускай літаратуры і культуры		

**ЗМЕНИ І ДАПАЎНЕННІ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
НА _____ / _____ ВУЧЭБНЫ ГОД**

№№ п/п	Змены і дапаўненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры
(пракакол № _____ ад _____ 20__ г.)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (ініцыялы, прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дэкан факультэта

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (ініцыялы, прозвішча)